

verslag

Datum

12 april 2022

Onze referentie

32346374

Omschrijving	Standaardisatieraad Nationaal Archief
Vergaderdatum en -tijd	29 maart 2022, 15.00 uur
Vergaderplaats	Webex
Aanwezig	Arne Bakker, Gemeente Groningen Dick Bunscoeke, Provincie Drenthe en Groningen Fred van Kan, Gelders Archief Ella Kok-Majewska, Regionaal Archief Rivierenland Wim van Nunspeet, CBS Jacqueline Rutjens, RDDI Lourens Visser, CIO Rijk Afelonne Doek, Nationaal Archief (voorzitter) Geert Leloup, Nationaal Archief (coördinator kennisproducten) Corinne Boeijinga-Hubers, Nationaal Archief (secretaris)
Afwezig	Mary-José van Overveldt, Waterschap Brabantse Delta Emine Özyenici, Ministerie van Justitie en Veiligheid Jacco Vonk, Provincie Gelderland

1. Opening en introductie nieuwe leden

Afelonne opent de vergadering. Mary-José van Overveldt heeft zich afgemeld. Lourens Visser kan aanwezig zijn tot 16.30 uur. Omdat zijn aanwezigheid gewenst is bij agendapunt 6 (MDTO, implementatie in PLOOI), 7 (MDTO stand van zaken onderzoek CIO Rijk) en 8 (Update kennisproducten open op orde), wordt agendapunt 5 (Handreiking waardering en selectie) verplaatst na agendapunt 8.

Arne Bakker, directeur informatie en services van de gemeente Groningen is een nieuw lid en vertegenwoordigt het perspectief van de gemeenten. Het andere nieuwe lid is Wim van Nunspeet. Hij vertegenwoordigt als directeur bedrijfsvoering, IT en methodologie van het Centraal Bureau voor Statistiek de invalshoek van de ZBO's.

Emine Özyenici heeft op 17 maart aangegeven onvoldoende tijd te hebben om een goede bijdrage aan de Standaardisatieraad te leveren. Aan de leden de oproep om mogelijke kandidaten voor te dragen die het perspectief van de departementen kunnen vertegenwoordigen in de Standaardisatieraad.

2. Notulen vorige vergadering

De onderstaande actiepunten zijn besproken.

CIO Rijk

- *organiseert een verkennende brainstorm over de verhouding tussen de verschillende gremia voor standaardisatie. Ook NDE kan betrokken worden (zie punt 4).*

Deze verkennende brainstorm is nog niet georganiseerd wegens capaciteitsgebrek bij CIO Rijk. Dit actiepunt blijft op de agenda staan.

Nationaal Archief

- *plant een vervolgspraak met RDDI om te bespreken hoe de aanpak voor implementatie van DUTO beter kan aansluiten op de specifieke context van de Rijksoverheid.*

RDDI kan nog steeds input geven over de implementatie van DUTO binnen de context van de rijksoverheid. De ontwikkeling van het kennisproduct is net van start gegaan met de eerste redactievergadering.

- *plaatst de onderwerpen risicoanalyse en kennisproducten Open op Orde op de agenda voor de volgende Standaardisatieraad.*

Beide onderwerpen komen aan de orde bij het agendapunt "Update kennisproducten Open op Orde".

- *bekijkt hoe de betrokkenheid van de externe deskundige bij de uitvoering van de hotspotmonitor verankerd kan worden.*

Met de redactiegroep van de module 'waarderingen' is overlegd over een vaste rol voor de externe deskundige bij de uitvoering van de hotspotmonitor. De meningen in de redactiegroep waren verdeeld. Een onafhankelijke toets is belangrijk, maar voegt volgens sommigen minder toe bij het louter identificeren van de hotspots. De discussie speelt vooral bij het identificeren en alsnog blijvend bewaren van voor de hotspot relevante informatie, maar op dat niveau was juist de afspraak om te kijken hoe de praktijk zich ontwikkelt. De Standaardisatieraad sluit zich daarbij aan.

- *neemt contact op met VNG voor de verdere uitwerking van de aanpak voor de identificatie van hotspotrelevante informatie voor gemeenten.*

Uit overleg met VNG is gebleken dat vooral behoefte is aan een nadere uitwerking van de trendanalyse voor decentrale overheden. Dit is een aanvulling op de landelijke handreiking. De VNG bekijkt hoe deze dit samen met de andere koepels kan oppakken. Het NA kan expertise inbrengen.

RDDI.

- *stuurt een tekstvoorstel voor het beter benadrukken van de voordelen voor handreiking Archiveren by Design*

Het Nationaal Archief heeft het tekstvoorstel ontvangen.

- *deelt de link voor de introductie van het leerhuis met de secretaris van de SR, die deze vervolgens doorstuurt naar alle SR-leden*

Iedereen heeft de link naar de opening van het Leerhuis ontvangen.

Bij de activiteiten van het Leerhuis is nu geen ruimte voor deelname van collega's van de decentrale overheid. Zowel wegens financieringsvraagstukken als de vaak andere problematiek en dynamiek bij decentrale overheden. Bestaat decentraal veel belangstelling voor een bepaalde cursus of training van het Leerhuis, dan overlegt RDDI met de koepels over een oplossing.

Het verslag wordt vastgesteld. Met als verzoek om in het vervolg kennisproducten met een titel aan te duiden in plaats van alleen een cijfer.

3. Aanmeldformulier Handreiking archiveren in de informatieketen

Dit kennisproduct gaat over archiveren van informatie in de ketens, met inbegrip van samenwerkingsverbanden. De handreiking zal vier modules omvatten; principes, verantwoordelijkheden, inrichtingskeuzes en waardering en selectie bij archiveren in de informatieketen. Voor het tweede onderwerp wordt aangesloten bij de handreiking van LOPAI. De bredere scope dan louter samenwerkingsverbanden wordt toegejuicht. Ook de aandacht voor het onderwerp waardering en selectie is meer dan terecht.

RDDI geeft aan op een later moment te willen starten met een project over hetzelfde onderwerp. Qua timing sluit dat mooi op elkaar aan. De leden signalen eerdere onderzoeken en voorbeelden van ketens die relevant kunnen zijn voor de ontwikkeling van dit kennisproduct. Deze zijn in beeld bij de schrijver.

Voor de handreiking zijn de ketens van basisregistraties op zichzelf geen onderwerp van onderzoek. Basisregistraties zijn meestal wel onderdeel van een keten en zullen in de context wel worden besproken.

Tot slot wordt verduidelijkt dat voor dit kennisproduct geen openbare review staat gepland, omdat niet voorzien is in een normerend gedeelte. Blijkt dit tijdens de ontwikkeling toch het geval te zijn, dan wordt het onderwerp terug voorgelegd aan deze raad. De Standaardisatieraad stemt in met de start van dit kennisproduct aan de hand van de voorgestelde opzet.

4. Aanmeldformulier Kennisproduct voorkeursformaten

Het kennisproduct voorkeursformaten is een update van de bestaande Handreiking voorkeursformaten. Dit zal bestaan uit een normerende consensuslijst en een instructie voor aanvullingen op deze lijst. Het kennisproduct zal aansluiten op de wegwijzer Voorkeursformaten van NDE.

Eén van de leden merkt op dat VNG en RDDI respectievelijk actief zijn op het gebied van bestandsformaten en digitale toegankelijkheid en raden aan hiermee op en af te stemmen.

Meerdere leden van de Standaardisatieraad geven aan dat de afdwingfactor bij voorkeursformaten ingewikkeld is. Een ander lid suggereert om de vaststelling via het forum standaardisatie te laten lopen. Vanuit het Nationaal Archief wordt beaamd dat dit een terecht aandachtspunt is en dat het daarom – zij het door een meer algemene verwijzing naar het proces – ook in het aanmeldformulier benoemd wordt.

Het Nationaal Archief zal nu eerst kijken of er geen overlapping is met de andere, eerder genoemde initiatieven. Bij gerede twijfel over de afbakening en toegevoegde waarde van dit kennisproduct komt het onderwerp terug bij de Standaardisatieraad.

5. MDTO, implementatie in PLOOI

De invoering van de Woo gaat gepaard met de lancering van het platform PLOOI. Voor de metadata wordt gebruik gemaakt van TOOI.

Overheidsorganisaties worden met TOOI en MDTO geconfronteerd met twee standaarden. KOOP en het NA zijn hierover in gesprek gegaan en zijn tot de conclusie gekomen dat het wenselijk is dat ook MDTO in het koppelvlak van TOOI geïmplementeerd zou worden. Maar dan moet wel aantal issues onderzocht en opgelost worden. Wat mogelijk ook leidt tot een aantal aanpassingen in MDTO. Omdat PLOOI gebonden is aan een lancering op 1 januari 2023 zit er wel tijdsdruk achter. Vandaar de vraag aan de Standaardisatieraad of deze eventuele wijzigingen in MDTO schriftelijk zou willen vaststellen als ook de redactiegroep(en) ingestemd hebben.

Verschillende leden juichen de implementatie van MDTO in PLOOI toe. Na enige discussie stemmen de leden in met een schriftelijke ronde voor de vaststelling van eventuele wijzigingen. Blijkt dat de Standaardisatieraad niet kan instemmen met deze wijzigingen, dan worden deze alsnog geagendeerd. Tot slot wordt nog gesignaleerd dat de archiefwettelijke verantwoordelijkheden met betrekking tot PLOOI nog een punt van bespreking is tussen de direct betrokken partijen.

6. MDTO, stand van zaken onderzoek CIO Rijk

De in het vorige agendapunt genoemde tijdsdruk van het traject met PLOOI werkt ook door op het onderzoek van CIO Rijk met het oog op de vaststelling van MDTO als norm voor het Rijk. CIO Rijk ziet een oplossing in een gefaseerde aanpak, zowel in scope als in tijd. Met als eerste stap het inbrengen van MDTO als norm voor het Rijk in het CIO Beraad van 15 juni, met randvoorwaarden. Voor Rijk is MDTO dan een standaard voor uitwisseling, binnen een breder paraplu-model met andere standaarden. De CIO's van departementen die MDTO niet onderschreven als norm worden individueel benaderd om dit te bespreken en toe te lichten. Voor wijzigingen in MDTO geldt dan de door het NA gehanteerde governance.

7. Update kennisproducten Open op Orde

In goed overleg zijn de lijsten met te ontwikkelen kennisproducten van CIO Rijk en het NA op elkaar afgestemd. Aan de decentrale overheden de vraag of zij zich nog steeds in de prioritering herkennen.

De prioritering van het DUTO-raamwerk en het archiveren in de informatieketen wordt herkend. Een van leden wijst erop dat de Handreiking archiveren van legacy-informatie meer prioriteit zou moeten hebben dan nu is bepaald. Veel lopende digitale dossiers krijgen niet de goede aandacht, met alle risico's van dien. Ook de vervanging van een dms/rma – dat ook door het klantenpanel als belangrijk onderwerp wordt genoemd – is een risicovol moment. Dit signaal wordt meegenomen. Voor de evaluatie van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) is vooral een onderzoek om te kijken of deze nog een meerwaarde heeft. Vanwege de inhoudelijke expertise is de uitvoering bij het NA neergelegd, maar gesuggereerd wordt om te checken of die voor alle aspecten van de BIO afdoende (aanwezig) is.

MDTO uitbreiden met gestructureerde gegevens gaat over o.a. databases. Voor deze informatieobjecten is een andere aanpak nodig.

Tot slot wordt verduidelijkt dat Archiveren by design en het DUTO-raamwerk twee aparte kennisproducten zijn, die wel verband met elkaar houden. Archiveren by design gaat over het proces en de afspraken. Het DUTO-raamwerk over principes, eisen, enz..

8. Handreiking waardering en selectie

Module 2 "Waardering en selectie vanuit het archiefperspectief" van deze handreiking is voorgelegd voor vaststelling. Tijdens de bespreking blijkt dat er een fundamenteel bezwaar is. Niet zozeer tegen de inhoud, maar tegen de afbakening tussen deze module en de andere inleidende module, "Waardering en selectie in het informatiebeheer" en tegen de daaruit voortvloeiende verkokering. Volgens verschillende leden van de Standaardisatieraad wordt het belang van archivaris daardoor onbedoeld verengd tot het cultureel erfgoed. En wordt daardoor de beweging naar voor in de keten onvoldoende benadrukt.

De suggestie om meer praktijkvoorbeelden toe te voegen kan in etappes opgepakt worden. Voorbeelden van vernietigingslijsten en selectielijsten op basis van de oude PIVOT-methodiek passen bij deze module. Verslagen van overleggen horen eerder als voorbeeld bij de nog te ontwikkelen module 3 (proces).

Het Nationaal Archief zal met deze suggesties in het achterhoofd de inleidende modules opnieuw tegen het licht houden. Een mogelijke oplossing is om beide modules samen te voegen tot één geheel. En ook het tijdens de discussie genoemde burgerperspectief mee te nemen.

9. Roadmap kennisproducten

De huidige roadmap heeft weinig wijzigingen ondergaan, omdat deze kort na de vorige Standaardisatieraad is vernieuwd. Grote wijzigingen komen in de volgende versie als de prioritering van de kennisproducten van Open

op Orde is verwerkt. De ontwikkeling van de Handreiking archiveren in de informatieketen is gestart en de werkzaamheden voor het kennisproduct voorkeursformaten zijn weer opgepakt. De handreiking risicobenadering is naar een later tijdstip verschoven, omdat voor dit kennisproduct eerst input wordt opgehaald bij de leerexpeditie risicobenadering. De eerste conceptteksten van de Handreiking archiveren by design met praktijkvoorbeelden staan inmiddels op de website van het Nationaal Archief.

10. Resultaten klantpanel

In het najaar is een digitale enquête uitgestuurd met daarbij twee afzonderlijke vragenlijsten, één voor decentrale overheden en één voor de rijksoverheid. Deze lijsten zijn bedoeld om de dienstverlening aan en de behoefte van de archiefvormers te peilen. Opvallend is dat de prioritering van de archiefvraagstukken, de waardering van de kennisproducten en de informatiebronnen voor de informatieprofessionals bij de decentrale overheid en de rijksoverheid behoorlijk verschillen. De prioritering van de afzonderlijke overheden wordt wel herkend.

Het advies om nader onderzoek te doen naar de antwoorden achter de waardering van adviesdiensten en de raadpleging op de studiezaal neemt het Nationaal Archief mee.

11. Sluiting

Rddi signaleert dat op 1 mei de Wet open overheid van kracht wordt. In artikel 3.1 staat een inspanningsverplichting om documenten actief openbaar te maken. Verplichte categorieën van documenten komen hiervoor in aanmerking. Regeringscommissaris Arre Zuurmond geeft op 2 mei tijdens een bijeenkomst in de bibliotheek in Tilburg voorbeelden van openbaar te maken dossiers ter inspiratie. Tevens een oproep om in de eigen organisatie aandacht te besteden aan dit onderwerp.

Het Regionaal Archief Rivierenland heeft een vacature voor een adviseur digitale ontwikkeling. Delen van dit bericht in ieders netwerk wordt op prijs gesteld.

De vergadering sluit om 16.55 uur.

Actiepunten

CIO Rijk

- organiseert een verkennende brainstorm over de verhouding tussen de verschillende gremia voor standaardisatie.

RDDI

Nationaal Archief

Onze referentie

32346374

Datum

12 april 2022

- kan input leveren over de wijze waarop de aanpak voor de implementatie van DUTO beter kan aansluiten op de specifieke context van de Rijksoverheid.
- stuurt suggesties van voorbeelden die aan module 2, waardering en selectie vanuit het archiefperspectief van de handreiking Waardering en selectie kunnen worden toegevoegd.

Nationaal Archief

- informeert bij de VNG en RDDI naar hun initiatieven op het gebied van bestandsformaten en digitale toegankelijkheid.